

Tillsynsplan för tobak, folköl, receptfria läkemedel och elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare år 2022

Kommunen har det lokala tillsynsansvaret enligt 3-4 §§ lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter, 2 §, 9 kap, alkohollag (2010:1622) och 20 § lag (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel. Miljö- och hälsoskyddsavdelningen (MHA) har delegerats det operativa tillsynsansvaret. När det gäller handel med tobaksprodukter, örtprodukter för rökning, folköl och e-cigg har även polisen ett visst tillsynsansvar.

I Österåkers kommun finns ca 40 försäljningsställen av tobak, folköl, receptfria läkemedel och elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare. De flesta försäljningsställena är butiker och bensinstationer, några är spel och tobak men försäljning sker även på konferensanläggningar.

I tabellen nedan syns fördelningen över de olika försäljningsställena.

Antal	Tillsynsområde
3	Tobak, receptfria läkemedel, e-cigg och folköl
1	Tobak, folköl och e-cigg
2	Receptfria läkemedel
4	Tobak
1	Tobak, receptfria läkemedel
6	Tobak och folköl
11	Folköl
12	Tobak, receptfria läkemedel och folköl

Behovsbedömning och finansiering

Tillsynen av de olika varuslagen kan med fördel göras vid samma inspektionstillfälle och bör ske oanmäld. Tillsynen under året utförs av två inspektörer, oftast gemensamt. Tillsyn över rökfria miljöer sker dels vid livsmedelskontroll och alkoholtillsynen, men även i samlad form.

För år 2022 bedöms tillsynsbehovet vara ca 545 timmar omfattandes administration, samverkan och utbildning.

Nedan syns fördelningen över olika tillsynsområden.

Verksamhet	Tillsyn	Österåker	Danderyd	Övrigt	Styrd tillsyn	Händelsestyrd tillsyn	Behovsstyrd tillsyn
Tillsyn i detaljhandel	208	—	—	—	X		
Samverkan	10	—	—	15			X
Kompetensutveckling	—	—	—	65			X
Kontrollköp	—	80	0	—			
Rökfria miljöer	50	—	—	—	X		
Administration	—	—	—	117		X	

Finansiering

Tillsynen finansieras till stor del av årliga avgifter. Utöver årsavgiften kan extra tillsynsavgifter debiteras vid uppföljning av konstaterade brister. För tillsyn av rökfria miljöer och kontrollköp medges inte något uttag av tillsynsavgifter.

Tillsyn

Alla försäljningsställen får tillsyn minst en gång per år.

I kommunens tillsyn ingår att kontrollera:

- Att egentillsynsprogram är implementerat och att detta efterföljs,
- Hur personalen sköter ålderskontrollen,
- Om det finns skyltning om åldersgräns, läkemedel och langningsförbud,
- Korrekt märkning av tobak, folköl och receptfria läkemedel,
- Matutbudet är tillräckligt för försäljning av folköl,
- Receptfria läkemedel står avskilt från andra varor och hålls under uppsyn,
- Marknadsföringen följer lagen.

Efter tillsynsbesöket får butiksinnehavaren eller dess företrädare muntlig och skriftlig information om utfallet av tillsynen.

Rökfria miljöer

Skolor, förskolor och fritidsgårdar inspekteras en tredjedel årligen. Tillsyn på restaurang och andra livsmedelslokaler sker i samband med livsmedelskontrollen och alkoholtillsynen. Övriga rökfria miljöer så som bland annat hållplatser i lokaltrafiken, entréer och lokaler där allmänheten har tillträde sker vid kontroller och tillsyn i närområdet.

Kontrollköp

Planen är att kontrollköp genomförs vid minst fyra tillfällen varje år. Kontroll har inte kunnat genomföras sedan Coronapandemin bröt ut. Under 2022 är förhoppningen att kunna rekrytera ungdomar under våren och att kunna genomföra minst ett kontrollköp under hösten/vintern 2022.

Vid kontrollköp kommer resultatet att återkopplas omedelbart vid avvikelse och inom kort via utskick om försäljningsstället har goda rutiner. Vid avvikelse kommer tätare kontrollköp att genomföras för att på så sätt kunna följa upp att rutinerna har förbättrats. Även företagets egenkontroll gällande internutbildning och ålderskontroll granskas löpande.

Kontrollköp genomförs av timanställda ungdomar som precis fyllt 18 år. Två inspektörer finns alltid i närområdet.

Samverkan

Samverkan med trygghetssamordnare och kommunpolisen ska fortsätta utvecklas genom möten och gemensamma projekt inom ramen för Miljö- och hälsoskyddsnämndens uppdrag.

Utbildning

Utbildningen inom tobak, e-cigg och folköl (alkohollagstiftningen) kommer främst att ske genom nätverksträffar på länsstyrelsen.

Utbildning inom området receptfria läkemedel sker genom Läkemedelsverkets aktualiseringsdagar och på den digitala samarbetsytan.

LL/2021-12-27
ML/2022-01-05